

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ GENELKURMAY BAŞKANLIĞI İLE
SİRBİSTAN CUMHURİYETİ SAVUNMA BAKANLIĞI ARASINDA
ASKERİ EĞİTİM İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASI**

Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Sırbistan Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı (bundan böyle tek olarak "Taraf", müştereken "Taraflar" olarak anılacaktır);

Birleşmiş Milletler Yasası'nın amaç ve ilkelerine bağlılıklarını teyit ederek,

23 Temmuz 2004 tarihinde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan ve Karadağ Bakanlar Konseyi Arasında Askerî-Bilimsel ve Askerî-Teknik İş Birliği Konusunda Anlaşma"ya uygun olarak (bundan böyle "Çerçeve Anlaşması" olarak anılacaktır),

Askerî eğitim ve öğretim alanında iş birliği tesis etmek arzusu ile

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır;

**MADDE I
TANIMLAR**

1. "Askerî personel", Gönderen Tarafa mensup olup, bu Anlaşmada öngörülen faaliyetlere iştirak eden personeldir.
2. "Öğrenim gören askerî personel", öğrenim görmesi amacıyla Kabul Eden ülkenin askerî eğitim kurumlarına gönderilen Gönderen Tarafın askerî personelini tanımlar.
3. "Bakmakla Yükümlü Olunan Aile Bireyleri", askerî personelin eş ve çocuklarını tanımlar.
4. "Gönderen Ülke", askerî personelini diğer ülkeye gönderen ülkedir.
5. "Ev Sahibi Ülke", diğer tarafın askerî personelini kabul eden ülkedir.
6. "Gönderen Taraf", askerî personelini Ev Sahibi Ülkeye gönderen taraftır.
7. "Kabul Eden Taraf", diğer tarafın askerî personelini kabul eden taraftır.
8. "Komutan" veya "Amir", Gönderen Tarafın askerî personelinin yerleştirildiği karargâh, birlik veya kurumun üst amiridir.
9. "Grup/Heyet Başkanı", Gönderen Tarafın yasal mevzuatına uygun olarak atanmış, eğitim için gönderilen askerî grubun faaliyetlerini gözlemleyen en üst rütbeli askerî personeli tanımlar.
10. "Temas Noktaları", Sırbistan'da Sırbistan Savunma Bakanlığı, Türkiye'de ise Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığıdır.
11. "Tıbbi ve Dış Bakımı", askerî personel ve bakmakla yükümlü olduğu aile bireyelerine Kabul Eden Tarafa sağlanan acil tıbbi ve dış bakımı imkânlarını tanımlar.

MADDE II İŞ BİRLİĞİ ALANLARI

Taraflar, aşağıdaki alanlarda askerî eğitim iş birliğini gerçekleştirecektir:

- 1) Birlik, karargâh ve kurumlara askerî ziyaretler,
- 2) Liman ziyaretleri,
- 3) Tatbikatlara gözlemci gönderme,
- 4) Askerî Lise eğitimi,
- 5) Harp Okulu eğitimi,
- 6) Astsubay Meslek Yüksek Okulu eğitimleri,
- 7) Sınıf Okulu eğitimi,
- 8) Harp Akademileri eğitimi,
- 9) Askerî Tıp Akademisi (Fakülte) ve Askerî Tıp ve Sağlık Enstitüleri eğitimi,
- 10) Birlik, karargâh ve kurumlarda görev başı eğitimi,
- 11) Eğitim merkezlerinde görev öncesi eğitimleri ile göreve yönelik kurslar,
- 12) Özel ihtisas kursları (SAT, SAS, Komando vb.),
- 13) Öğretim yardımcıları ve eğitimde kullanılan teçhizatın geliştirilmesi için karşılıklı yardımlaşma,
- 14) Eğitici, danışman, gözlemci ve uzman personel mübadelesi,
- 15) Taraflarca mutabık kalınacak diğer alanlar.

MADDE III ASKERİ EĞİTİM İŞ BİRLİĞİ ESASLARI

1. Bu anlaşma altındaki her bir belirli faaliyetin yürütülmesine ilişkin detaylar Taraflar tarafından kabul edilecek ve ayrı düzenlemelerle açıklanacaktır.
2. Eğitim amacıyla gönderilecek askerî personel, Taraflarca mutabakat çerçevesinde ve kabul eden Tarafın imkânlarına uygun olarak tefrik edilecektir.
3. Eğitim amacıyla gönderilecek askerî personel, öngörülen eğitime başarılı şekilde devam edebilecek seviyede Türkçe, Sırpça veya İngilizce bilecektir.
4. İhtiyaç durumunda Taraflar, kendi eğitim kurumlarında lisan öğrenme imkânlarını karşılıklı olarak sağlayacaktır.
5. Her iki ülke arasında icra edilecek ortak tatbikatlar bu Anlaşmada belirtilen esaslar ile uyumlu olarak yapılacaktır. Ayrıca bir karar verilmemesi hâlinde, ortak olarak icra edilecek tatbikat/eğitimler müteakip prensiplere uygun icra edilecektir;

- a. Tatbikata katılan birlik/unsurların korunması Ev Sahibi Ülke/Kabul Eden Taraf tarafından sağlanacaktır.
- b. Tatbikat kapsamında ihtiyaç duyulacak ikmal, bakım, onarım ve sağlık malzemelerinin karşılanması için Gönderen Taraf tarafından İhtiyaç Bildirim Çizelgeleri (Statement of Requirements-SOR) hazırlanacaktır.
- c. İlk yardım ile ilgili düzenlemeler Kabul Eden Taraf tarafından yapılacaktır.
- d. Talep edilmesi durumunda Gönderen Taraf tarafından ihtiyaç duyulan su, akaryakıt, maden yağlar ile yedek parça ve onarım malzemeleri ve liman hizmetleri müteakibi prensipleri de dikkate alınarak ve Kabul Eden Taraf imkân ve kabiliyetleri göz önünde bulundurularak karşılanacak, fiyat listesi Gönderen Taraf temsilcilerine tatbikat planlama toplantılarında teslim edilecek ve Ev Sahibi Ülke/Kabul Eden Taraf tarafından sağlanan lojistik desteğe ilişkin geri ödemeler Gönderen Taraf tarafından yapılacaktır.
- e. Ev Sahibi Ülkenin çevrenin korunması ile ilgili yasal düzenlemelerine uyulacaktır.
- f. Elektromanyetik spektrum kullanılması Kabul Eden Tarafın ulusal sorumluluğunda olacaktır.
- g. Tatbikata katılacak birlik/personel Tarafların yasal düzenlemelerine uyacak, Ev Sahibi Ülke/Kabul Eden Taraf gelenek ve göreneklerine saygılı olacaktır.

MADDE IV MALİ HUSUSLAR

1. Öğrenim gören Askerî personelin tüm mali ve özlük hakları ile ilgili mali sorumlulukları, Taraflarca aşağıdaki şekilde karşılanacaktır:
- a. Kabul Eden Taraf karşılar:
- (1) Deneyler, laboratuvar ve dersler için malzeme; tatbikatlar için silah, teknik gereçler, mühimmat ve eğitim süreci için gerekli diğer malzeme ve araç-gereç,
- (2) Kütüphanelere, okuma odalarına, spor salonlarına ve eğitim için gerekli olan diğer yerlere giriş,
- (3) Eğitim amaçlı iç hat seyahatleri,
- (4) Ev Sahibi ülkede uygulanan mevzuata göre, kurs süresince, askerî elbise ve uygulamaya yönelik çalışmalarda gerekli olan özel donanım. Bunlar mezuniyet sonrası iade edilecektir.
- (5) Yurt dışı gezileri mecburi değildir. Böyle bir gezi, Gönderen Devletin onayı ile yapılacaktır.
- b. Gönderen Taraf aşağıdaki maliyetleri karşılamalıdır;
- (1) Öğretim Ücretleri,
- (2) Tüm Eğitim süresince iaşe ve ibate,
- (3) Kendi iç mevzuatına uygun olarak mali destek,

(4) Ev Sahibi Ülkeye kadar olan gidiş ve geliş ücretleri,

(5) Öğrenim gören askerî personelin izinli buldukları zamandaki masrafları ve şahsi harcamaları,

(6) Eğitim görevleri ile bağlantısı olmayan hizmet/masraflar,

2. Taraflar arasında müteakabiliyet prensibinin uygulanması durumunda, eğitim ve öğretim ücretsiz olarak verilecektir.

3. Kabul Eden Taraf tarafından bildirilen eğitim ve öğretim masrafları, her eğitim dönemi sonunda ve 30 gün süre zarfında Gönderen Taraf tarafından Kabul Eden Tarafın ilgili bankasına ABD doları cinsinden yatırılmak suretiyle ödenecektir.

MADDE V ZARAR / ZİYAN VE TAZMİNATLAR

1. Gönderen Taraf, askerî personelin görevlerin icrası sırasında veya bu anlaşma altındaki görevlerin ifası dolayısıyla, kasıtlı suistimal ve ağır kusurlardan mütevellit diğer Tarafın mallarına (silah/mühimmat, malzeme/teçhizat ve akaryakıt/yağ gibi) karşı verdiği zarar ve hasarı Kabul Eden Tarafa tazmin edecektir.

2. Kabul Eden Tarafın veya üçüncü şahısların mal ve eşyalarına kasıtlı veya ihmal sonucu verilen zarar ve hasarlara ilişkin tazminat taleplerinin karşılanmasında, Kabul Eden Tarafın yasal düzenlemeleri geçerli olacaktır.

3. Taraflar, personellerinin bu Anlaşma kapsamındaki faaliyetleri çerçevesinde resmî görevlerini icra ederken yaralanması veya ölümü hâlinde diğer tarafa karşı bütün taleplerinden feragat edecektir.

4. Kabul Eden Tarafın mülkiyeti altındaki mallara zarar verilmesi hâlinde, tazmin edilmesi gereken para miktarını tespit etmek üzere, Kabul Eden Taraf tarafından bir heyet oluşturulur. Gönderen Taraf, bu heyette gözlemci sıfatı ile temsilci bulundurabilir.

5. İşlemlerin tamamlanması üzerine Gönderen Taraf, Kabul Eden Taraf tarafından bildirilen tazminatı 90 gün içinde Kabul Eden Tarafa gönderir. Taraflar arasında bir anlaşmazlık hâlinde Kabul Eden Tarafın yetkili ve görevli mahkemelerinin vereceği karar nihai olacak ve bu karar her iki tarafça kabul edilecektir.

MADDE VI PASAPORT VE GÜMRÜK UYGULAMALARI

1. Askerî personel ve aile üyeleri, Ev Sahibi Ülkede bulunacağı süre içerisinde ve ülkeye giriş (çıkış) sırasında sınırdan geçişlerde Ev Sahibi Ülkenin yürürlükteki gümrük kurallarına ve mevzuatına uyacaktır. Bununla birlikte Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafın askerî personelinin ve aile üyelerinin söz konusu kural ve kanunlara uyması konusunda yardımcı olacaktır.

2. Ev Sahibi Ülkenin yabancı kişilerin kendi topraklarında ikamet ve intikalleriyle ilgili mevzuatında belirlenen hak ve yükümlülüklerin tamamı, askerî personeli ve aile üyelerini kapsayacaktır.

MADDE VII GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ, BELGE VE MALZEMENİN KORUNMASI

1. Bilginin ve dokümanların korunması söz konusu olduğunda, Taraflar Çerçeve Anlaşmasına başvuracaklardır.
2. Tüm askerî personel, Kabul Eden Tarafın gizlilik dereceli bilgilerinin ve gizli verilerinin gizliliği ve korunması ile ilgili kurallarına riayet edecektir.
3. Gizlilik dereceli askerî bilgiye nüfuzun, bilmesi gereken kişilerle sınırlı olması sağlanacaktır.

MADDE VIII TARAFLARIN DİĞER ULUSLARARASI ANLAŞMALARDAN DOĞAN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Bu Anlaşma, her iki ülkenin taraf olduğu diğer anlaşmalardan doğan hak ve yükümlülüklerini etkilemeyecek ve diğer ülkelerin menfaatlerine, güvenliklerine ve ülke bütünlüklerine karşı kullanılmayacaktır.

MADDE IX OLAĞANÜSTÜ DURUMLAR VE GÖREV YASAĞI

1. Genel:

Askerî personel, hiçbir durumda silahlı çatışmaya veya politik amaçlı faaliyetlere katılmayacak ve Kabul Eden Tarafın ülkesinde bu Anlaşmanın amacı dışında görevlendirilmeyecektir.

2. Görevlerin sona erdirilmesi:

Ev Sahibi Ülkenin ulusal yasal düzenlemelerini ihlal eden askerî personelin Ev Sahibi Ülkedeki eğitimlerine son verilecektir.

3. Askerî Personelin Geri çağırılması:

a. Gönderen Taraf, dilediği anda ve sebep belirtmeksizin, askerî personelini geri çağırılmaya yetkilidir. Kabul Eden Taraf, bu işlemin en kısa zamanda gerçekleşmesi için gerekli görülen tedbirleri alacaktır.

b. Askerî personel, ülkelerin herhangi birinde savaş, silahlı çatışma, toplumsal karışıklık, uluslararası kriz meydana gelmesi hâlinde veya diğer nedenlerle Gönderen Tarafın talebi ile ikâmetgah ülkesine iade edilecektir.

MADDE X HUKUKİ HUSUSLAR

İlgili kanun ve disiplin sorumluluğunda, Çerçeve Anlaşmasının hükümleri uygulanır.

MADDE XI PERSONEL İLE İLGİLİ HUSUSLAR

1. Personelin statüsü:

a. Eğitim ve öğretime katılan personelin tabi olacağı statü, bu Anlaşmaya ve Tarafların hükümetleri arasında yürürlükte olan uluslararası anlaşmalarına uygun olacaktır.

b. Grup Başkanı/Heyet Başkanı;

(1) Kabul Eden Tarafın birlik ve kurumlarında eğitim gören/görev yapan Gönderen Taraf askerî personelinin, Ev Sahibi Ülkenin yasal mevzuatına birlik ve kurumlardaki kurallara uymalarını sağlamaktan sorumludur.

(2) Eğitim gördüğü/görev yaptığı birlik veya kurumun komutanı veya amiri ile kendi grubu arasında irtibatı temin eder. Gönderen Tarafın yetkili makamları ile teması sağlar.

(3) İlgili faturaları imzalamaya yetkili şahıs olarak, mali hususlar da dahil olmak üzere grubun faaliyetleriyle ilgili sorunları çözmeye gayret eder.

(4) Ast durumundaki askerî personele karşı disiplinle ilgili işlemleri yapmaya yetkilidir.

2. İzinler:

a. Eğitim görecek askerî personelin izinleri, Kabul Eden Tarafın çalışma saatlerine ve Ev Sahibi Ülkenin silahlı kuvvetlerindeki emsallerine uygulanan esaslara uygun olarak verilecektir. Keza, Ev Sahibi Ülkenin resmî tatilleri ile Gönderen Ülkenin resmî tatil günlerinde izinli olacaklardır.

b. Grup Başkanı veya Heyet Başkanı veya Gönderen Tarafın yetkili makamınca, makul bir sebebe dayanmak ve askerî öğrenciler ile kursiyer askerî personelin görevli olduğu kurum komutan veya amirinin onayıyla, öğrenim gören askerî personele, bir yılda 10 günü geçmemek üzere ayrıca izin verilebilecektir.

c. Kabul Eden Tarafın askerî hastaneleri tarafından verilen sağlık raporuna dayanılarak, öğrenim gören askerî personele;

(1) Üç ay ve daha kısa süreli kurslarda kurs süresinin üçte birinden daha kısa olacak şekilde,

(2) Üç aydan daha uzun süreli kurslarda ise en fazla bir ay için sıhhi izinler verilebilir. Bu izni kullandıktan sonra askerî görevlerini üstlenmek için henüz iyileşmemişse, tarafların karşılıklı mutabakatıyla görevine son verilecek ve mevcut eğitim/kurs döneminin bitmesini müteakip başka bir personel ile değiştirilebilecektir.

d. Garnizon içi izinler öğrenim gören askerî personelin bağlı olduğu amir tarafından verilecektir.

e. Ev Sahibi Ülkenin kendi ülkesi dâhilindeki garnizon dışı izinler, Gönderen Taraf yetkili makamının uygun görmesi hâlinde bağlı olduğu amiri tarafından verilecektir.

f. Ev sahibi Ülkenin arazisi haricinde kullanılacak izinler her iki Tarafın yetkili makamları arasında varılacak mutabakata göre Kabul Eden Taraf yetkili makamlarınca verilecektir.

g. Mazeret izinleri, eğitimi veren birlik, kurum ve tesis amiriği yetkisi dâhilinde verilecektir.

MADDE XII SAĞLIK HİZMETLERİ

1. Askerî personele ve bakmakla yükümlü olduğu aile bireylerine, Kabul Eden Tarafın askerî hastanelerinde, Kabul Eden Devletin kendi askerî personel ve aileleri ile eşit şartlarda acil muayene, ilk yardım ve acil dış bakım imkânlarından faydalanacaklardır. Diğer tedavi, bakım, hastanede kalış, ilaç ve diğer her türlü sağlık hizmetleri için yapılan harcamalar ile hastalanan personelin ülkesine gönderilme masrafları Gönderen Taraf tarafından karşılanacaktır.

2. Aşağıdaki hizmetler, karşılıklı muayene ve dış bakımı desteği kapsamında tutulmuştur.

- a. Sivil doktorlar veya dış doktorları tarafından yapılan ayakta tedaviler,
- b. Askerî ambulanslarla yapılmayan hasta taşımaları,
- c. Sivil sağlık kuruluşlarındaki yatarak tedaviler,
- d. Görme ve işitme cihazları,
- e. Suni uzuvlar,
- f. Kürler ve özel tedavi usulleri (Kaplıca kürleri, osteoporoz tedavisi, yardımcı üreme teknikleri tedavileri),
- g. Ortopedik ve diğer yardımcı araçlar,
- h. Dış laboratuvarlarının yaptığı hizmet ve malzemeler,
- i. Doğum hizmetleri,

3. Askerî personel ve yakınlarına, muayene ve dış bakımı haricinde, tedavi ve diğer her türlü sağlık hizmeti için yapılan harcamalar, Kabul Eden Taraf ile mutabakata varılan bir anlaşmaya göre her eğitim ve kurs döneminin sonunda veya üç ayda bir, Gönderen Tarafa bildirilir. Gönderen Taraf yetkili makamı bildirim tarihinden en geç bir ay içinde, Kabul Eden Tarafın yetkili makamına gönderir.

4. Vefat ve cenaze işleri;

Askerî personel mensubu birisinin veya bakmakla yükümlü olduğu aile bireylerinin ölmesi durumunda, Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafı durumdan haberdar edecek, ölen kişinin cenazesini kendi toprakları içindeki en yakın havaalanına götürecektir ve gerekli olan Gönderen Ülkenin havaalanına kadar olan diğer nakil tedbirlerini alacaktır.

MADDE XIII SOSYAL HİZMETLER

Askerî personel ve bakmakla yükümlü olduğu aile bireyleri, Kabul Eden Tarafın silahlı kuvvetlerindeki emsallerinin tabi olduğu statü dâhilinde;

1. Personelin görev yaptığı garnizonda bulunan ve Kabul Eden Tarafın resmî olarak müsaade ettiği sosyal tesislerden (dinlenme kampları hariç) mevcut imkânlar dâhilinde gününbirlik,

2. Diğer garnizondaki sosyal tesislerden ise (dinlenme kampları hariç) Kabul Eden Tarafın müsaadesiyle günübirlik veya konaklama maksadıyla yürürlükteki mevzuat ve belirlenen ücret tarifesine göre,

3. Misâfir askerî personel görev yaptığı veya eğitim gördüğü birlik, karargâh ve kurumlarda bulunan kantin, tabildot gibi diğer kolaylık tesislerinden ise birlik komutanının müsaadesiyle faydalanacaklardır.

MADDE XIV DİĞER KONULAR

Bu Anlaşma'da zikredilmeyen konularda Çerçeve Anlaşmasının hükümleri esas alınacaktır.

MADDE XV UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜLMESİ

1. Bu Anlaşmanın uygulanmasından veya yorumlanmasından doğan uyuşmazlıklar taraflar arasında en alt düzeyde istişareler ve görüşmeler yoluyla çözülecek ve bu uyuşmazlıklar çözülmesi maksadıyla herhangi bir ulusal, uluslararası mahkemeye veya üçüncü tarafa intikal ettirilmeyecektir. Uyuşmazlıkların çözümü sürecinde Taraflar yükümlülüklerini yerine getirmeye devam edecektir.

2. Uyuşmazlık 60 gün içinde çözümlenemezse konu Taraflarca ele alınarak 30 gün içinde görüşmelere başlanacaktır. Müteakip 60 gün içinde sonuç alınamadığı takdirde Taraflardan her biri 90 gün önceden bildirimde bulunmak suretiyle bu Anlaşmayı sona erdirebilecektir.

MADDE XVI TADİL VE GÖZDEN GEÇİRME

Taraflardan her biri gerektiğinde yazılı olarak bu Anlaşmanın değiştirilmesi veya gözden geçirilmesini önerebilecektir. Yazılı bildirim yapıldığı tarihten itibaren 30 gün içerisinde görüşmeler başlayacaktır. Yapılan görüşmelerde 60 gün içerisinde bir sonuca varılamaz ise, Taraflardan her biri 90 günlük yazılı bir ön bildirim ile bu Anlaşmayı sona erdirebilecektir. Üzerinde mutabık kalınan tadil ve değişiklikler, XVIII'inci maddedeki hüküm uyarınca yürürlüğe girecektir.

MADDE XVII YÜRÜRLÜĞE GİRMESİ VE YÜRÜRLÜK SÜRESİ

1. Bu Anlaşmanın yürürlük süresi Çerçeve Anlaşması yürürlükte bulunursa ve bu Anlaşma yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 5 yıldır.

2. Taraflar Anlaşmanın yürürlük süresinin bitiminden 90 gün öncesinden yazılı olarak sona erdirmeye talebinde bulunmadıkları takdirde, Anlaşmanın yürürlük süresi her seferinde otomatik olarak birer yıl süre ile uzatılmış kabul edilecektir.

3. Taraflardan biri, diğer tarafın bu Anlaşmanın hükümlerine uymadığı veya uyamadığı sonucuna vardığı takdirde, yazılı olarak görüşme önerisinde bulunabilecektir. Bu görüşmeler yazılı bildirim yapıldığı tarihten itibaren en geç 30 gün içinde başlatılacaktır. Müteakip 60 gün içinde bir sonuca varılamazsa, Taraflardan herhangi biri, 90 günlük bir yazılı bildirim ile bu Anlaşmayı sona erdirebilecektir.

4. Bu Anlaşmanın sona ermesi devam eden programlar ve faaliyetleri etkilemeyecektir.

MADDE XVIII
ONAY VE YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

Bu Anlaşma, tarafların anlaşmanın yürürlüğe girmesi için tüm prosedürlerin yerine getirildiğini birbirlerine diplomatik kanal yoluyla bildirdikleri son tebliğin alınma gününde yürürlüğe girecektir.

MADDE XIX
METİN VE İMZA

1. Bu Anlaşma; 8/4/2010 tarihinde Belgrad'da imzalanmış, her biri eşit derecede geçerli olmak üzere, Türkçe, Sırpça ve İngilizce dillerinde ikişer asıl nüsha olarak tanzim edilmiştir. İhtilaf halinde İngilizce metin geçerli olacaktır.
2. Bu Anlaşma kendi hükümetlerince gerektiği gibi yetkilendirilen ve altında imzaları bulunanların şahitliğinde imzalanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
GENELKURMAY BAŞKANLIĞI ADINA

SIRBİSTAN CUMHURİYETİ
SAVUNMA BAKANLIĞI ADINA

İMZA :

İMZA :

İSİM : Mehmet ERÖZ

İSİM : Petar CORNAKOV

RÜTBE : Korgeneral

RÜTBE : Tümgeneral

UNVAN : Genelkurmay Harekât Başkanı

**UNVAN : Genelkurmay Eğitim ve
Doktrin Başkanı**

СПОРАЗУМ ИЗМЕЂУ ГЕНЕРАЛШТАБА РЕПУБЛИКЕ ТУРСКЕ И МИНИСТАРСТВА ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ О САРАДЊИ У ОБЛАСТИ ВОЈНЕ ОБУКЕ

Генералштаб Републике Турске и Министарство одбране Републике Србије (у даљем тексту понаособ „Страна“, а заједно „Стране“),

Поново потврђујући своју посвећеност циљевима и принципима Повеље Уједињених нација,

На основу Споразума између Владе Републике Турске и Савета министара Србије и Црне Горе о војно-научној и војно-техничкој сарадњи, потписаног 23. јула 2004. године (у даљем тексту: Оквирни споразум),

У жељи да успоставе сарадњу у области војне обуке и школовања,

Споразумели су се о следећем:

ЧЛАН I ДЕФИНИЦИЈЕ

1. „Војно особље“ је особље Стране пошиљаоца које учествује у активностима у складу са овим споразумом.
2. „Војно особље на школовању“ је војно особље Стране пошиљаоца које се шаље у војне установе за обуку Стране примаоца ради обуке и школовања.
3. „Издравана лица“ су брачни друг и деца припадника војног особља.
4. „Земља пошиљалац“ је држава која шаље своје војно особље на територију друге државе.
5. „Земља домаћин“ је држава домаћин за војно особље друге Стране.
6. „Страна пошиљалац“ је она од Страна која шаље своје војно особље на територију Државе примаоца.
7. „Страна прималац“ је она од Страна која прима војно особље друге Стране.
8. „Командант“ или „Надређени“ је виши руководиоца у штабу, јединици или институцији у којој се налази војно особље Стране пошиљаоца.
9. „Шеф групе/делегације“ је припадник војног особља који има највиши чин, који се именује у складу са националним законодавством Стране пошиљаоца и прати активности војне групе послате на обуку.
10. „Институције за контакт“ су Генералштаб Републике Турске у Турској и Министарство одбране Републике Србије у Србији.
11. „Медицинска и стоматолошка заштита“ се односи на могућности медицинске и стоматолошке заштите које Страна прималац пружа војном особљу и издржаваним лицима.

ЧЛАН II ОБЛАСТИ САРАДЊЕ

Стране ће сарађивати у следећим областима војне обуке:

- 1) Војне посете јединицама, штабовима и институцијама,
- 2) Посете лукама,
- 3) Слање посматрача на вежбе,
- 4) Школовање у војним гимназијама,
- 5) Школовање на војним академијама,
- 6) Школовање у струковним школама за подофицире,
- 7) Школовање по видовима,
- 8) Школовање на ратним колеџима,
- 9) Школовање на војномедицинским факултетима (академијама) и школама (установама) у области војне медицине и здравства,
- 10) Практична обука у јединицама, штабовима и институцијама,
- 11) Предпрофесионална обука и курсеви у вези са задацима у центрима за обуку,
- 12) Специјалистички курсеви (за подводне нападе, подводну одбрану, за диверзанте, итд.),
- 13) Узајамна помоћ у циљу унапређења помоћних средстава за обуку и школског материјала,
- 14) Размена инструктора, саветника, посматрача и експерата,
- 15) Друге области о којима се Стране договоре.

ЧЛАН III УСЛОВИ ЗА САРАДЊУ У ОБЛАСТИ ВОЈНЕ ОБУКЕ

1. Појединости у вези реализације сваке конкретне активности из овог споразума, Стране ће договарати посебним уговорима.
2. Војно особље које ће бити послато на обуку, биће номиновано на основу узајамне сагласности Страна и у оквиру капацитета Стране примаоца.
3. Војно особље које ће бити послато на обуку, мора поседовати знање турског, српског или енглеског језика на нивоу који ће им омогућити да прате предвиђени програм обуке.
4. Стране ће, по потреби, узајамно организовати курсеви језика у својим установама за обуку.
5. Здружене вежбе, које ће се реализовати између две земље, спроводиће се сагласно условима наведеним у овом споразуму. Осим уколико се Стране другачије не договоре, вежбе/обука изводиће се уз поштовање следећих принципа:
 - a. Земља домаћин/Страна прималац пружиће заштиту јединицама/елементима који учествују у вежби.
 - b. Страна пошиљалац ће припремити Изјаву о захтевима за обезбеђивање потрештина, одржавање, поправке и санитарски материјал.
 - c. За организацију прве медицинске помоћи побринуће се Страна прималац.
 - d. По захтеву, потребе Стране пошиљаоца у погледу допуне воде и горива, допуне моторног уља, резервних делова и алата за поправку, као и лучких услуга биће подмириване узимајући у обзир принцип реципроцитета и у оквиру могућности Стране примаоца, ценовник тих услуга ће бити достављен представницима Стране пошиљаоца током састанака за планирање вежбе, а измирење трошкова логистичке подршке коју пружи Земља домаћин/Страна прималац извршиће Страна пошиљалац.
 - e. Прописи Земље домаћина који се односе на заштиту животне средине морају се поштовати.

f. Употреба електромагнетног спектра биће у државној надлежности Стране примаоца.

g. Јединица/особље које ће учествовати у вежби, придржаваће се прописа и поштоваће обичаје и традицију Земље домаћина/Стране примаоца.

ЧЛАН IV ФИНАНСИЈСКА ПИТАЊА

1. Обавезе у погледу финансија, које се тичу финансијских и личних права војног особља на школовању, Стране ће испуњавати на следећи начин:

a. Страна прималац ће обезбедити:

1) материјале за тестове, лабораторијски рад и часове; оружје, техничку опрему и муницију за вежбе, као и остале неопходне материјале и алате за процес обуке;

2) приступ библиотекама, читаоницама, спортским центрима и другим местима неопходним за обуку;

3) путовања у земљи за потребе школовања;

4) у складу са законима који се примењују у Земљи домаћину, војну униформу и специјалну опрему потребну за практичну наставу током читавог периода обуке. Након успешног завршетка обуке/школовања војна униформа и специјална опрема ће бити враћене.

5) Путовања у иностранство нису обавезна. Таква путовања ће се реализовати уз одобрење Стране пошилаоца.

b. Страна пошилалац сноси следеће трошкове:

1) школарине;

2) смештаја и хране за читав период обуке;

3) финансијске потпоре у складу са својим законодавством;

4) путовања до територије Стране примаоца и натраг;

5) војног особља на школовању током одсуства и њихове персоналне трошкове;

6) услуга и трошкове који нису повезани са дужностима у оквиру школовања.

2. У случају када се примењује принцип реципроцитета између Стране, школовање и обука биће бесплатни.

3. Трошкове школовања и обуке о којима Страна прималац достави обавештење. Страна пошилалац ће регулисати на крају сваког периода (семестра) школовања у року од тридесет (30) дана уплатом у америчким доларима одговарајућој банци коју назначи Страна прималац.

ЧЛАН V ШТЕТА/ГУБИТАК И ОБЕШТЕЋЕЊЕ

1. Страна пошилалац надокнадиће Страни примаоцу штету која настане на њеној имовини (оружју/муницији, материјалу/опреми и гориву/уљу итд.) намерно или услед крајње непажње војног особља, док обављају своје дужности или због вршења њихових дужности сагласно овом споразуму.

2. Прописи Стране примаоца примењиваће се код решавања одштетних захтева који се односе на губитак или штету која се нанесе, било намерно или услед немара, било којој врсти имовине у поседу Стране примаоца или трећих страна.

3. Свака Страна се одриче потраживања по свим својим одштетним захтевима од друге Стране у случају повреде или смрти која задеси било ког припадника њеног војног особља док врши своје званичне дужности у оквиру овог споразума.

4. У случају наношења штете имовини Стране примаоца, она формира комисију, ради утврђивања износа који се плаћа на име обештећења. Страна пошиљалац може имати свог представника у саставу ове комисије у својству посматрача.

5. Након спроведене процедуре, Страна пошиљалац ће регулисати обештећење на основу обавештења Стране примаоца у року од 90 дана, слањем новца Страни примаоцу. У случају било каквог неслагања између Страна, одлука коју донесе овлашћени и надлежни судови Стране примаоца биће коначна и прихватиће је обе Стране.

ЧЛАН VI ПАСОШИ И ЦАРИНСКА ПРОЦЕДУРА

1. Војно особље и издржавана лица ће поштовати важеће царинске прописе и процедуре Земље домаћина током боравка на територији Земље домаћина, као и приликом уласка на/изласка са њене територије и прелазака границе. Међутим, Страна прималац ће помоћи војном особљу Стране пошиљаоца и издржаваним лицима из њихових породица у погледу поштовања поменутих прописа и процедура.

2. Сва права и обавезе обухваћене законодавством Земље домаћина која се односе на боравиште и кретање лица из иностранства на њеној територији важе и за војно особље и издржавана лица.

ЧЛАН VII ЗАШТИТА ПОВЕРЉИВИХ ИНФОРМАЦИЈА, ДОКУМЕНАТА И МАТЕРИЈАЛА

1. По питању заштите података и докумената, Стране ће примењивати Оквирни споразум.

2. Сви припадници војног особља морају поштовати правила тајности и заштите поверљивих информација и тајних података Стране примаоца.

3. Приступ поверљивим војним информацијама биће обезбеђен уз ограничавање на она лица која морају да знају ту информацију.

ЧЛАН VIII ПРАВА И ОБАВЕЗЕ СТРАНА КОЈЕ ПРОИЗИЛАЗЕ ИЗ ДРУГИХ МЕЂУНАРОДНИХ СПОРАЗУМА

Овај споразум неће утицати на права и обавезе Страна које произилазе из других уговора чије су оне потписнице и неће се користити противно интересима, безбедности и територијалном интегритету других држава.

ЧЛАН IX ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ И ЗАБРАНА ВРШЕЊА ДУЖНОСТИ

1. Опште:
Војно особље неће ни под каквим околностима учествовати у оружаним сукобима или у активностима са политичким циљем и неће им се додељивати задаци осим оних у сврху реализације овог споразума, на територији Стране примаоца.

2. Престанак дужности:

Обука војног особља на територији Земље домаћина, које прекрши националне прописе Земље домаћина, биће окончана.

3. Повлачење војног особља:

а. Страна пошиљалац има овлашћење да повуче своје војно особље кадгод пожели и без навођења било каквог разлога. Страна прималац ће предузети неопходне мере да, што је могуће пре, омогући реализацију те активности.

б. Војно особље ће бити послато у домицилну земљу по захтеву Стране пошиљалоца у случају појаве рата, оружаног сукоба, социјалних немира, међународне кризе у било којој од ових земаља или из других разлога.

ЧЛАН X ПРАВНА ПИТАЊА

По питању меродавног права и дисциплинске одговорности, примењиваће се одредбе Оквирног споразума.

ЧЛАН XI ПИТАЊА У ВЕЗИ СА ОСОБЉЕМ

1. Статус особља:

а. Статус особља које ће учествовати у школовању и обуци биће сагласан овом споразуму и важећим међународним уговорима између држава Страна.

б. Шеф групе/шеф делегације:

(1) Он/она је одговоран/-на за то да осигура да војно особље Стране пошиљалоца, које се налази на школовању или на служби у јединицама и институцијама Стране примаоца, поштује национално законодавство Земље домаћина и правила која се примењују у јединицама и институцијама Стране примаоца.

(2) Он/она обезбеђује везу између команданата или надређеног лица у јединицама и институцијама где се он/она налази на школовању или на служби и његове/њене групе. Он/она обезбеђује контакт надлежним органима Стране пошиљалоца.

(3) Он/она покушава да реши проблеме у вези са активностима своје групе, укључујући и финансијска питања, као лице овлашћено да потписује одговарајуће фактуре.

(4) Он/она је овлашћен/-на да предузима дисциплинске радње против подређених припадника војног особља.

2. Одсуства:

а. Одсуства за војно особље на школовању биће давана у складу са радним сатима Стране примаоца и процедурама које се примењују на њихове колеге истог ранга у оружаним снагама Земље домаћина. На сличан начин, они ће добијати одсуства и током државних празника Земље домаћина и Земље пошиљалоца.

б. Војном особљу на школовању, шеф групе или шеф делегације, односно надлежни орган Стране примаоца, може дати додатно одсуство у трајању од највише десет дана, једном годишње из оправданих разлога, по одобрењу команданта или надређеног лица институције у којима су они служе.

с. Војно особље на школовању може да добије одсуство и из здравствених разлога на основу лекарског извештаја који издају војне болнице Стране примаоца и то:

(1) Одсуство из здравствених разлога које траје краће од једне трећине времена трајања курса, за тромесечне или још краће курсеве;

(2) Одсуства из здравствених разлога која трају највише месец дана, за курсеве дуже од три месеца. Уколико се он/оне не опорави од болести тако да може да се

врати својим дужностима након завршетка овог одсуства, он/она ће бити удаљен/-на са дужности и може се заменити другим лицем које похађа текући период школовања/обуке.

- d. Одсуства у гарнизону даје надређено лице за војно особље на школовању.
- e. Одсуства изван гарнизона, а на територији Земље домаћина, даје надређено лице којем је особље подређено, на основу сагласности надлежног органа Стране пошиљаоца.
- f. Одсуства изван територије Земље домаћина дају надлежни органи Стране примаоца на основу договора између надлежних органа обе Стране.
- g. Оправдана одсуства даје надређено лице у јединици, институцији и установи у којој се реализује обуку.

ЧЛАН XII ЗДРАВСТВЕНЕ УСЛУГЕ

1. Војно особље и издржавана лица користиће могућности за лечење у хитним случајевима, као и могућности медицинске и стоматолошке заштите у војним болницама Стране примаоца под истим условима који важе за припаднике Стране примаоца. Трошкове другачијег лечења, неге, болничког лечења, медикамената и било које врсте медицинских услуга, као и путне трошкове пацијената који буду враћени у своју земљу, сноси Страна пошиљалац.

2. Следеће услуге нису укључене у опсег реципрочне помоћи у погледу прегледа и стоматолошке заштите:

- a. амбулантно лечење код цивилних лекара и стоматолога,
- b. превоз пацијената невојним амбулантним колима,
- c. болничко лечење у цивилним медицинским установама,
- d. апарати за вид и слух,
- e. вештачки удови,
- f. посебне врсте лечења и лекова (топлотна терапија, лечење остеопорозе, помоћне репродуктивне технике)
- g. ортопедска и друга помагала,
- h. услуге и производи стоматолошких лабораторија,
- i. услуге у породилиштима.

3. Извештај о трошковима лечења и било које врсте медицинских услуга, осим прегледа и стоматолошке заштите за војно особље и издржавана лица, биће достављен Страни пошиљаоцу на крају сваког периода обуке и курса или тромесечно, у зависности од договора Стране примаоца. Страна пошиљалац ће извршити уплату за наведене трошкове надлежном органу Стране примаоца најкасније месец дана од датума обавештења.

4. Процедуре у случају смрти и сахране:

У случају смрти неког од припадника војног особља и издржаваних лица, Страна прималац ће обавестити Страну пошиљаоца, транспортовати тело преминулог до најближег аеродрома на својој територији и преузети друге неопходне обавезе у погледу транспорта до аеродрома Земље пошиљаоца.

ЧЛАН XIII УСЛУГЕ ОБЈЕКТА ЗА ДРУШТВЕНЕ АКТИВНОСТИ

У оквиру статуса који имају њихове колеге истог ранга у оружаним снагама Стране примаоца, војно особље и издржавана лица из њихових породица имају право на коришћење:

1. објеката за друштвене активности, свакога дана (осим кампова за рекреацију) у гарнизону где то особље служи и чију употребу Страна прималац званично дозволи, у оквиру постојећих капацитета.

2. објеката за друштвене активности у другим гарнизонима (осим кампова за рекреацију) свакодневно, или за потребе смештаја уз дозволу Стране примаоца, а у складу са тренутно важећим законима и ценовником,

3. по одобрењу команданта јединице, војно особље може користити и друге објекте као што су кантине и експрес-ресторани у јединицама, штабовима и установама у којима то особље служи или је на школовању.

ЧЛАН XIV РАЗНО

На питања која нису обухваћена овим споразумом, примењиваће се одредбе Оквирног споразума.

ЧЛАН XV РЕШАВАЊЕ СПОРОВА

1. Сви спорови у вези са спровођењем и тумачењем овог споразума биће решавани консултацијама и преговорима између Страна на најнижем нивоу и неће се предавати у надлежност било којем домаћем или међународном суду, односно трећој страни, на решавање. Током трајања процеса решавања спора, Стране ће наставити да испуњавају обавезе из својих надлежности.

2. Уколико спор не буде решен у року од 60 дана од датума препуштања предмета Странама, преговори ће започети у року од 30 дана, а уколико они не дају резултате у року од 60 дана, било која од Страна може отказати Споразум писаним обавештењем 90 дана унапред.

ЧЛАН XVI ИЗМЕНЕ, ДОПУНЕ И РЕВИЗИЈА СПОРАЗУМА

Било која од Страна може предложити измене и допуне или ревизију Споразума, уколико је потребно. Преговори ће почети у року од 30 дана од пријема писаног предлога. Уколико никакви резултати не буду постигнути у року од 60 дана, било која од Страна може да откаже Споразум уз претходно писмено обавештење 90 дана унапред. Усаглашене измене и допуне или ревизија ступају на снагу у складу са поступком наведеним у члану XVIII, који регулише ступање на снагу овог споразума.

ЧЛАН XVII ПЕРИОД ВАЖЕЊА И ОТКАЗИВАЊЕ СПОРАЗУМА

1. Период важења Споразума је 5 година, уколико Оквирни споразум остане на снази и након датума када овај споразум ступи на снагу.

2. Осим уколико једна Страна не обавести другу о отказивању Споразума, писаним путем 90 дана пре истека рока важења, Споразум се прихвата као документ који се аутоматски продужава сваки пут за период од наредних годину дана.

3. Уколико било која од Страна закључи да се друга Страна не понаша у складу са одредбама овог споразума, она може да предложи консултације. Консултације ће започети у року од 30 дана након пријема претходног писаног обавештења. Уколико у наредних 60 дана не буде резултата ових разговора, било која од Страна може отказати овај споразум писаним обавештењем 90 дана унапред.

4. Отказивање Споразума неће утицати на програме и активности које буду у току у тренутку отказа.

ЧЛАН XVIII РАТИФИКАЦИЈА И СТУПАЊЕ НА СНАГУ

Овај споразум ступа на снагу даном пријема последњег обавештења дипломатским путем којим Стране обавештавају једна другу да су испуниле све процедуре за ступање на снагу овог споразума.

ЧЛАН XIX ТЕКСТ И ПОТПИСИВАЊЕ

1. Овај споразум је потписан у Београду дана 8/4/2010 у два истоветна примерка на, турском, српском и енглеском језику, при чему су сви примерци подједнако аутентични. У случају било каквог неслагања, меродаван је текст на енглеском језику.

2. Потврђујући горе наведени текст, доле потписани, прописно овлашћени од стране својих влада, потписали су овај Споразум.

**ЗА ГЕНЕРАЛШТАБ
РЕПУБЛИКЕ ТУРСКЕ**

**ЗА МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

генерал потпуковник
Мехмет Ероз
начелник за операције
Генералштаба Републике Турске

генерал мајор
Петар Ђорнаков
начелник Управе за обуку и доктрину
Генералштаба Војске Србије

AGREEMENT BETWEEN THE GENERAL STAFF OF THE REPUBLIC OF TURKEY AND THE MINISTRY OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF SERBIA ON THE MILITARY TRAINING COOPERATION

The General Staff of the Republic of Turkey and the Ministry of Defence of the Republic of Serbia (hereinafter individually referred to as the "Party" and jointly as the "Parties"),

Reaffirming their devotion to the aims and principles of the United Nations Charter,

Pursuant to the "Agreement between the Council of Ministers of Serbia and Montenegro and the Government of the Republic of Turkey on Military-Scientific and Military-Technical Cooperation" which was signed on July 23, 2004 (hereinafter referred to as the "Framework Agreement").

Desiring to establish cooperation in the field of military training and education,

Have agreed as follows:

ARTICLE I DEFINITIONS

1. "Military Personnel" means the personnel of the Sending Party, who participate in the activities under the present Agreement.
2. "Studying Military Personnel" means the Military Personnel of the Sending Party sent to military training institutes of the Receiving Party to receive training and education.
3. "Dependants" means the spouses and children of the Military Personnel.
4. "Sending Nation" means the nation sending its Military Personnel to the territory of the other nation.
5. "Host Nation" means the nation hosting the Military Personnel of the other Party.
6. "Sending Party" means the Party sending its Military Personnel to the territory of the Host Nation.
7. "Receiving Party" means the Party receiving the Military Personnel of the other Party.
8. "Commander" or "Superior" means the senior leader of the headquarters, unit or institution where the Military Personnel of the Sending Party are located.
9. "Chief of the Group/Delegation" means the highest-ranking Military Personnel appointed according to the national legislation of the Sending Party, who observes the activities of the military group sent for training.
10. "Points of Contacts" means the Ministry of Defence of the Republic of Serbia in Serbia and the General Staff of the Republic of Turkey in Turkey.

11. "Medical and Dental Care" means the medical and dental care facilities provided by the Receiving Party to the Military Personnel and their Dependents.

ARTICLE II FIELDS OF COOPERATION

The Parties shall cooperate in the following military training areas:

- 1) Military visits to units, headquarters and institutions,
- 2) Port visits,
- 3) Sending observers to the exercises,
- 4) Military high school education,
- 5) Military academy education,
- 6) NCOs vocational college education,
- 7) Service branch education,
- 8) War colleges education,
- 9) Military medical academy (faculty) and military medical and health institutions education,
- 10) On-the-job training in the units, headquarters and institutions,
- 11) Pre-occupational training and task-related courses in training centres,
- 12) Specialization courses (Underwater attack, underwater defence, commando, etc.),
- 13) Mutual assistance for the improvement of the training auxiliaries and material used for the education,
- 14) Exchange of instructors, advisers, observers and experts,
- 15) Other areas to be agreed by the Parties.

ARTICLE III TERMS OF MILITARY TRAINING COOPERATION

1. Details regarding the conduct of each specific activity under this Agreement will be agreed by the Parties and set forth in separate arrangements.
2. The Military Personnel to be sent for training purposes shall be nominated upon mutual consent of the Parties and within the capacity of the Receiving Party.

3. The Military Personnel to be sent for training purposes shall speak Turkish, Serbian or English at a level enabling them to follow the training program provided for.
4. The Parties shall mutually provide language courses in their own training institutes, if required.
5. The joint exercises, which will be carried out between two countries, shall be conducted in accordance with the terms specified in the present Agreement. Unless otherwise agreed by the Parties, the exercises/trainings are carried out with observance of the following principles:
 - a. The protection of the units/elements, which participate in the exercise, shall be provided by the Host Nation/the Receiving Party.
 - b. Statement of Requirements (SOR) shall be prepared by the Sending Party for the provision of the supplies, maintenance, repair and medical materials.
 - c. The arrangements related with the first aid shall be made by the Receiving Party.
 - d. Upon the request, water and fuel supply, engine oil supply, spare part and repair tools and port services which are needed by the Sending Party shall be met taking into consideration the reciprocity principles and within the capabilities of the Receiving Party, the related price list shall be delivered to the representatives of the Sending Party during the exercise planning meetings and repayments regarding the logistics support provided by the Host Nation / Receiving Party shall be made by the Sending Party.
 - e. The regulations of the Host Nation related to the protection of the environment shall be obeyed.
 - f. The use of the electromagnetic spectrum shall be in the national responsibility of the Receiving Party.
 - g. The unit/personnel that will participate in the exercise shall comply with the regulations, and respect the customs and traditions of the Host Nation/the Receiving Party.

ARTICLE IV FINANCIAL MATTERS

1. Financial responsibilities concerning all financial and personal rights of the Studying Military Personnel shall be met by the Parties as follows:
 - a. The Receiving Party provides:
 - (1) Materials for tests, laboratory work and classes; weapons, technical equipment and ammunition for the exercises and other necessary materials and tools for the training process,
 - (2) Access to libraries, reading rooms, sports centres and other places necessary for the training.
 - (3) Domestic travel for educational purposes.

(4) In accordance with the legislation applied in the Host Nation, military uniform and special equipment necessary for the practice-directed studies for the whole training period. These are to be given back after the graduation.

(5) Foreign travels abroad are not compulsory. Such travel shall be made with the approval of the Sending Party.

b. The Sending Party shall cover the following costs:

- (1) Tuition fee,
- (2) Board and lodging throughout the entire training period,
- (3) Financial support in accordance with its own legislation,
- (4) Round-trip costs to the territory of the Host Nation,
- (5) The expenses of the Studying Military Personnel during their leaves and their personal costs,
- (6) Services and expenses that are not connected with educational duties.

2. In case where the principle of reciprocity is applied between the Parties, education and training shall be given free of charge.

3. The education and training costs notified by the Receiving Party shall be paid by the Sending Party at the end of every educational term within thirty (30) days to the related bank of the Receiving Party in US Dollar.

ARTICLE V DAMAGE/LOSS AND INDEMNITIES

1. The Sending Party shall compensate the Receiving Party for damages caused to the latter's property (weapon/ammunition, material/equipment and fuel/oil etc.) resulting from the wilful misconduct and gross negligence of the Military Personnel while performing their duties or due to the performance of their duties under the present Agreement.

2. Regulations of the Receiving Party shall apply to the settlement of claims for indemnity regarding loss or damage caused, whether intentionally or due to negligence, to any property owned by the Receiving Party or Third Parties.

3. Each Party shall waive all its claims against the other Party for injury or death suffered by any of their Military Personnel during the performance of their official duties within the scope of the present Agreement.

4. In case of any damage inflicted on goods belonging to the Receiving Party, a commission is formed by the Receiving Party to find out the amount to be covered by the indemnity. The Sending Party may have a representative in this commission as an observer.

5. Upon the completion of the procedure, the Sending Party shall send the Receiving Party the indemnity notified by the Receiving Party within 90 days. In case of any disagreement between the parties, the decision taken by the authorized and responsible courts of the Receiving Party shall be the final one and shall be accepted by both Parties.

ARTICLE VI PASSPORT AND CUSTOMS MATTERS

1. The Military Personnel and their Dependants shall comply with the customs rules and procedures in effect of the Host Nation during their stay in the territory of the Host Nation, entry in/exit from its territory and border passages. However, the Receiving Party shall assist the Military Personnel of the Sending Party and their Dependants in their compliance with the said rules and procedures.

2. All rights and obligations embodied in the legislation of the Host Nation regarding the residence and movement of foreign individuals within its territory cover the Military Personnel and their Dependants.

ARTICLE VII THE PROTECTION OF CLASSIFIED INFORMATION, DOCUMENTS AND MATERIAL

1. As far as the protection of information and documents are concerned, the Parties shall apply the Framework Agreement.

2. All Military Personnel shall obey the rules regarding the secrecy and protection of the classified information and secret data of the Receiving Party.

3. Access to the classified military information shall be ensured being limited to those persons who must know this information.

ARTICLE VIII THE RIGHTS AND COMMITMENTS OF THE PARTIES ARISING FROM OTHER INTERNATIONAL AGREEMENTS

The present Agreement shall not affect the rights and commitments of the Parties arising from other treaties to which they are a part and shall not be used against the interests, security and territorial integrity of other states.

ARTICLE IX EMERGENCY SITUATIONS AND PROHIBITION OF DUTY

1. General:

The Military Personnel shall under no circumstances participate in armed conflicts or politically aimed activities and shall not be assigned to tasks outside the purpose of the present agreement in the territory of the Receiving Party.

2. The termination of duties:

The training of the Military Personnel in the territory of the Host Nation, who violate the national regulations of the Host Nation, shall be terminated.

3. Withdrawal of Military Personnel:

a. The Sending Party is authorized to withdraw its Military Personnel, whenever it wishes and without stating any reason. The Receiving Party shall take the necessary measures to enable the conduct of this act as soon as possible.

b. The Military Personnel shall be sent to the domicile country upon the request of the Sending Party in case of the occurrence of any war, armed conflict, social unrest, an international crisis in any of these countries, or for other reasons.

**ARTICLE X
LEGAL MATTERS**

As for the relevant law and disciplinary liability, the provisions of the Framework Agreement shall apply.

**ARTICLE XI
MATTERS RELATED WITH THE PERSONNEL**

1. Status of the Personnel:

a. The status of the personnel who will participate in education and training shall be in compliance with the present Agreement and the international agreements in force between the states of the Parties.

b. Chief of Group/Chief of Delegation:

(1) He/she is responsible for ensuring that the Military Personnel of the Sending Party, who receive education or serve in the units and institutions of the Receiving Party, comply with national legislation of the Host Nation and the rules applied in the units and institutions of the Receiving Party.

(2) He/she ensures the liaison between the commander or superior of the units and institution, where he/she receives education or serves, and his/her group. He/she ensures the contact with the competent authorities of the Sending Party.

(3) He/she makes attempts to solve the problems regarding the activities of the group, including financial matters as the person authorized to sign the related invoices.

(4) He/she is authorized to take disciplinary action against the subordinate Military Personnel.

2. Leaves:

a. The leaves of the Military Personnel who will receive education shall be given in accordance with the working hours of the Receiving Party and procedures applied to their equivalents in the armed forces of the Host Nation. Similarly, they shall be given leave during the official holidays of the Host Nation and Sending Nation.

b. Studying Military Personnel may be given by the Chief of Group or Chief of Delegation or the competent authority of the Sending Party an additional leave not more than 10 days once a year for justified reasons upon the approval of the commander or superior of the institution where they serve.

c. Studying Military Personnel may be given medical leaves based on the medical report issued by military hospitals of the Receiving Party as follows:

(1) A medical leave shorter than one third of the course period in the courses which last three months and shorter than three months,

(2) Maximum one-month medical leaves in the courses which last longer than three months. If he/she does not recover from the illness to resume their duties after the termination of their leave, he/she shall be removed from duty and may be replaced by another personnel following the existing education/course term.

d. The leaves within the garrison shall be given by the superior of the Studying Military Personnel.

e. The leaves outside the garrison within the territory of the Host Nation shall be given by the superior, whom the personnel are subject to, upon the consent of the competent authority of the Sending Party.

f. The leaves outside the territory of the Host Nation shall be given by the competent authorities of the Receiving Party according to the agreement between the competent authorities of both Parties.

g. Excuse leaves shall be given by the superior of the unit, institution and facility, which provide training.

ARTICLE XII HEALTH SERVICES

1. The Military Personnel and their Dependants shall benefit from the emergency, medical and dental care facilities in the military hospitals of the Receiving Party on the same conditions as the members of the Receiving Party. The expenses of other treatment, care, in-patient treatment, medicine and any kind of medical services as well as the travel costs of patients returned to their country shall be paid by the Sending Party.

2. The following services are excluded from the scope of reciprocal examination and dental care support:

a. Out-patient treatments made by civilian doctors and dentists,

b. Patient transports on non-military ambulances,

c. In-patient treatments in civilian medical institutions,

d. Visual and hearing devices,

e. Artificial limbs,

f. Special treatment and cures (thermotherapy, osteoporosis treatment, auxiliary reproduction techniques),

g. Orthopaedics and other supporting devices,

h. Services and products of dental laboratories,

i. Maternity services.

3. The expenses of treatment and any kind of medical services except for examination and dental care of the Military Personnel and their Dependants shall be reported to the Sending Party at the end of each training and course period or every three months, depending on an agreement reached with the Receiving Party. The Sending Party shall pay the said expenses to the competent authority of the Receiving Party not later than a month as of the notification date.

4. Death and funeral procedures:

In case of death of a member of the Military Personnel and their Dependants, the Receiving Party shall inform the Sending Party, transport the body of the person that died up to the nearest airport in its territory, and take over other necessary transport to the airport of the Sending Nation.

ARTICLE XIII SOCIAL SERVICES

Within the scope of the status, which their equivalents in the armed forces of the Receiving Party have, the Military Personnel and their Dependants are entitled to benefit from:

1. The social facilities on a daily basis (except for the recreation camps) in the garrison where the personnel serve and which the Receiving Party officially permits the use within the existing capacities,

2. The social facilities in other garrisons (except for recreation camps) on a daily basis or for accommodation purposes with the permission of the Receiving Party in accordance with the current legislation and the price list,

3. Upon approval of the unit commander, the Military Personnel may benefit from other facilities such as the canteens and table d'hotes in the units, headquarters and institutions where he/she serves or receives education.

ARTICLE XIV MISCELLANEOUS

For the matters which are not covered by the present Agreement, the provisions of the Framework Agreement shall be applied.

**ARTICLE XV
SETTLEMENT OF DISPUTES**

1. Any dispute concerning the implementation or interpretation of this Agreement shall be resolved by consultations and negotiations between the Parties at the lowest level and shall not be referred to any national, international tribunal or other third party for settlement. During the process of the settlement of the disputes, the Parties shall continue to fulfill their responsibilities.
2. If the dispute is not solved within 60 days after the subject is transferred to the Parties, the negotiations will start within 30 days and if no result is reached within 60 days, either party may terminate this Agreement upon notice in writing of 90 days.

**ARTICLE XVI
AMENDMENT AND REVISION**

Either Party may propose amendments or revision of this Agreement if so required. Negotiations shall start within 30 days from receipt of a written proposal. If no result is reached within 60 days, either Party may terminate this Agreement with a prior written notification of 90 days. Agreed amendments or revision shall enter into force, in accordance with the procedure set forth in Article-XVIII, governing the entry into force of this Agreement.

**ARTICLE XVII
DURATION AND TERMINATION**

1. The duration of the Agreement is 5 years, if the Framework Agreement remains in effect and as from the date when this Agreement enters into effect.
2. Unless one Party notifies the other about the termination of the Agreement in writing 90 days before the expiration date, the Agreement shall be accepted as extended automatically for one year each time.
3. If either Party comes to a conclusion that the other Party is not conforming with the Agreement provisions, than able to suggest consultations. The Consultations will commence within 30 days after reception of a prior written notification. If nothing resulted from the talks within the following 60 days, anyone of the Parties able to terminate Agreement with 90 days written notice.
4. The termination of this Agreement shall no affect ongoing programs and activities.

**ARTICLE XVIII
RATIFICATION AND ENTRY INTO FORCE**

The present Agreement shall enter into force on the date of the receipt of the last notification through diplomatic channel by which the Parties inform each other that all procedures for the entry into force of this Agreement have been fulfilled.

**ARTICLE XIX
TEXT AND SIGNATURE**

1. The present Agreement is signed in Belgrade on 8/4/2010 in two originals in the Turkish, Serbian and English languages, each being equally authentic. In case of any disagreement, the English text shall prevail.

2. In the witness of whereof the undersigned, dully authorized by their governments, have signed the present Agreement.

**FOR THE GENERAL STAFF OF
THE REPUBLIC OF TURKEY**

**FOR THE MINISTRY OF DEFENCE
OF THE REPUBLIC OF SERBIA**

SIGNATURE :

SIGNATURE :

NAME : Mehmet ERÖZ

NAME : Petar CORNAKOV

RANK : Lieutenant General

RANK : Major General

**TITLE : Chief of Operations of
Turkish General Staff**

**TITLE : Chief of Directorate for
Training and Doctrine of
Serbian General Staff**